

VII Міжнародна науково-методична конференція Форум молодих економістів-кібернетиків
“Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід» 21-22 жовтня 2016 р., м.Тернопіль

Etapy przygotowania projektów decyzji zarządczych, realizacji optymalnej decyzji zarządczej, otrzymanie wyniku faktycznego, porównanie wskaźników zaplanowanych a faktycznie otrzymanych, analiza odchyleń i przyczyn ich powstania oraz udoskonalenie modelu imitacyjnego systemu informacyjnego rachunkowości – to jest proces cykliczny, który powtarza się tak długo, dopóki przedsiębiorstwo działa.

Literatura:

1. Tomaszewski V.M. Modelowanie systemów. Podręcznik / V.M. Tomaszewski. – Kijów: Видавнича група BHV, 2005. – 352 str.
2. Narybajev K.N. Organizacja i metodologia rachunkowości w warunkach systemów automatyzowanych / K.N. Narybajev. – Moskwa: Финансы и статистика, 1983. – 135 str.
3. Machuga R.I. System informacyjny rachunkowości w zarządzaniu przedsiębiorstwami przemysłu spożywczego: dysertacja: 08.00.09 / Machuga Roman Ivanovich. – Tarnopol, 2009. – 196 str.

УДК

І.Л. Моначин, к.пс.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

КОМП'ЮТЕР ЯК ВАРІАНТ «ОРГАНОПРОЕКЦІЇ» ЛЮДСЬКОГО ІНТЕЛЕКТУ І ШЛЯХИ ЗБАГАЧЕННЯ «КОМП'ЮТЕРНОЇ МЕТАФОРИ»

I.L.Monachyn, Ph.D., Assoc. Prof.

ALTERNATIVELY COMPUTER AS SELECTION "BODIESPROJECTION" HUMAN INTELLIGENCE AND WAYS OF ENRICHMENT " COMPUTER TRANSFERING»

Часто науковці розглядають питання про те, як співвідносяться функції у вирішенні складних виробничих завдань між людиною та комп'ютером. Щоб обговорити ці питання звернемося до проблем інтелектуальних функцій і проблеми інтелекту у більш ширшому форматі. Розглядаючи еволюцію поняття інтелект науковці зазначають, що з часів Платона і Арістотеля «ранг інтелекту весь час знижувався». Спочатку інтелект розглядали як «здатність людини до пізнання», «функції інтелекту операціоналізувались», «робились спроби звести інтелект до здатності пристосування, до вирішення практичних задач». В психології були спроби вимірювати інтелект на деякій технічній функції, і вчені усвідомивши обмеженість цих процедур, визначали інтелект, як те, що «вимірюється з допомогою тестів на інтелект».[1] Більш складнішою виявилась проблема «інтелект як творчий акт». В цьому випадку науковці пояснюють різновиди інтелекту, встановлюють відмінності між ними, але означити сам інтелект не можемо. І сам процес творчого мислення пропонується розглядати як особливий «функціональний орган» індивідуальності.[1; 2] Оскільки робота людини за комп'ютером формується і під дією характеристик програмного забезпечення, то доцільно розглядати зміни мислення, які відбуваються під

впливом комп'ютера оснащеного штучним інтелектом. Термін органопроекція запропонований ще у 1877 році Ернстом Каппом в його «філософії техніки» пізніше використовувався Паулем Карусом, Карлом дю-Прелем, М. М. Філіповим, П. А. Флоренським та іншими. Суть їх думки уподібнити штучні витвори техніки природньо створеним органам. Техніка походить від життєвого «тілотворчого» начала. За словами Протагора «Людина є мірою усіх речей», але надаємо їм смисл не суб'єктивно-психологічний, а об'єктивний, фізичний і метафізичний.

П. А. Флоренський пише, що органопроекція – це не тільки модель конкретного органу, але й пристрій для реалізації конкретних функцій. В. П. Зінченко вважає, що органопроекція розмивається між людиною та об'єктом його діяльності, вона проекція не лише прообразу, але й об'єкту, не тільки органопроекція, але й об'єктопроекція, при цьому різні органопроекції та технічні реалізації є продуктом деякого компромісу. [2;с.223]

В. П. Зінченко та Е. Б. Моргунов вважають, що органопроекція та об'єктопроекція сходяться та зливаються в системах штучного інтелекту, [2;с.226] оскільки в них не лише моделюються функції людини, але й створюється новий об'єкт, що набуває незалежності від користувача (за рахунок гнучкості та можливості самоналаштуватися). Хоч штучний інтелект не вкладається уже в рамки традиційного розуміння «засобів праці» (технічних засобів), це ще не суб'єкт праці. Більш коректне буде вживання «органопроекція» інтелекту. Найбільш розповсюдженим є різновид систем штучного інтелекту – експертний – що функціонує в строго визначеній галузі. Ввібравши сукупність прийомів роботи спеціаліста високого рівня, експертна система пропонує рішення, за рівнем близьким до рівня рішень та рекомендацій спеціаліста. Якщо допомогою експертної системи користується менш кваліфікований спеціаліст, то в його очах вона може набувати індивідуально-психологічні риси. Може виникнути *ефект персоналізації комп'ютера*, що супроводжується мовними зверненнями до нього, емоційними реакціями тощо. Проблематика стає цікавою, коли знаходимо відповіді на запитання: чи лише засоби визначають діяльність людини і претендують на оволодіння людиною (коли засіб перетворюється в ініціатора активності і роздумів людини, тобто коли сама людина із суб'єкта перетворюється у об'єкт). Друге запитання де закінчується людина і починаються засоби її діяльності. Ця проблема пов'язана з проблемами меж тілесності. Наступне цікаве запитання де закінчується суб'єктність, і чи не є людина органопроекцією свого підприємства, чи провідником волі свого керівника; тобто чи не є сама людина органопроекцією комп'ютерних мереж, куди також включені інші користувачі. Сучасна комп'ютерна техніка не порівнюється з людиною за наступними позиціями: 1)людський інтелект – здатний до творчості; 2)поки що спеціалісти штучного інтелекту розглядають мислення лише як результат, а не як процес (не як діяльність зі своїми специфічними механізмами); 3)для справжньої творчості необхідна активність по подоланню усіх ступенів свободи, окрім однієї, де сама ступінь свободи розглядається як одна з характеристик «хаосу», тобто

проблема – як організувати та мобілізувати систему для вирішення задач; 4) успіхи в створенні штучного інтелекту завжди будуть йти слідом за успіхами психології мислення, але «той, хто йде за кимось – завжди позаду», тому перестороги, що комп’ютер захопить людство, залежатиме від самих людей та їх морального розвитку...

Зазначимо основні шляхи збагачення «комп’ютерної метафори»: 1) розробка штучного інтелекту на логіко математичних основах (пам’ятаємо, що процеси мислення в людини інші, ніж у машини). 2) в когнітивній психології немає характеристики джерел саморуку системи суб’єктивного досвіду, оскільки незрозуміло з активністю (тут перспектива розвитку комп’ютерної техніки пов’язана з подальшою розробкою та розумінням проблеми активності). 3) Як зазначав Дж. Джонс, «для якогось винаходу потрібно змінити не лише оточення, але й самого себе. Отже, потрібні інші розробники комп’ютерної метафори. 4) В. П. Зінченко вбачає перспективу в розробці ідеї «живого руху» (як одиниці аналізу психіки). Рух – це єдність в якій суб’єкт, живий рух і предмет поєднуються в ціле психофізіологічне і психофізичне утворення.

Література:

1.ЗінченкоВ.П. Моргунов Е.Б. Человек развивающийся. М., 1994.

2.Зінченко В.П., Мунипов В.М. Ергономика: ориентированное на человека проектирование. – М., 1995.

УДК 371.3

С.М. Сухоцька

Вінницький національний аграрний університет

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ

S.M.Sukhotska

THE USE OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE AGROINDUSTRIAL COMPLEX

На сучасному етапі розвитку агропромислового комплексу України важливу роль відіграє впровадження новітніх технологій та досягнень науково-технічного прогресу. Інновації є засобом підвищення ефективності виробництва продукції, а також засобом адаптації підприємства до змін соціального, економічного, політичного середовища.

Сьогодні процес формування інноваційної системи в Україні, зокрема в агропромисловому комплексі, відбувається за дуже несприятливих умов: недостатнє забезпечення наукової сфери матеріально-технічними ресурсами, обмеженість інформаційних ресурсів, втрата висококваліфікованих працівників, відповідно високий рівень безробіття, бідність сільського населення, низький рівень якості життя сільського населення, нераціональне використання потенціалу аграрної сфери – все це знижує рівень інвестиційної